

Helsingin Kaupunki

LAUSUNTO

Opetusvirasto

5.5.2014

Opetuslautakunta

Koskelan ala-asteen johtokunnan lausunto kouluverkkoesityksestä

Koskelan ala-asteen johtokunta ottaa kantaa ainoastaan omaa kouluaan koskeviin opetusviraston esityksiin ja kommentoi niitä ainoastaan Koskelan alueen näkökulmasta. Johtokunta ei ota kantaa Yhtenäiskoulun ja Käpylän peruskoulun yhdistämiseen ja ko. koulujen tilankäyttöön.

Koskelan ala-astetta koskevat vaihtoehtoiset opetusviraston esitykset:

Vaihtoehtoisesti 1.8.2015 alkaen

- a) yhdistetään Koskelan ala-asteen koulu, Käpylän peruskoulu ja Yhtenäiskoulu yhtenäiseksi peruskouluksi sekä luovutaan Yhtenäiskoulun tiloista ja luovutetaan tilaa Koskelan ala-asteelta ruotsinkieliselle perusopetukselle
- b) yhdistetään Käpylän peruskoulu ja Yhtenäiskoulu yhtenäiseksi peruskouluksi ja laajennetaan Koskelan ala-asteen koulu 1-6 –luokkien kouluksi. Alueelle tulee laajennettu oppilaaksiottoalue. Yhtenäiskoulun tiloista luovutaan.

Johtokunta kannattaa yksimielisesti vaihtoehtoa b) eli Koskelan ala-asteen koulun laajentamista 1-6 luokkien kouluksi sekä laajennetun oppilaaksiottoalueen ottamista käyttöön alueella.

Johtokunta on kuullut kantaansa muodostaessaan sekä koulun oppilaita että vanhempainyhdistystä. Molemmat ryhmät kannattivat selvästi vaihtoehtoa b), vanhempainyhdistyksen erillinen lausunto liitteenä.

Oppilaiden kuulemisen tulos alla kuvamuodossa. Lauantaikoulupäivään osallistuneet oppilaat ja vanhemmat kannattivat lähes yksimielisesti koulun laajentamista 1-6 luokkien kouluksi. (Ryhmä oikealla.)

Oppilaskunnan jäsenet perustelivat johtokunnalle kantaansa itsenäisestä 1-6 luokkien koulusta mm. seuraavasti: koulun sijainti kodin lähellä, kaikki oppilaat ja aikuiset tuntevat toisensa, yksi koulurakennus, yksi turvallinen pihapiiri. Ei tarvitse pelätä, kouluun voi tulla hyvillä mielin. Ei kiusata, kaikki hyväksytään.

Johtokunnan perustelut b) vaihtoehdon kannattamiselle

Esitetyn kahden vaihtoehdon, eli a) Koskelan ja Käpylän koulujen hallinnollisen yhdistämisen vs. b) Koskelan koulun laajentamisen 1-6 luokka-asteiden kouluksi, välinen taloudellinen ero on opetusviraston ryhmäkirjeen 15.4. mukaan noin 52.000 euroa vuodessa.

Tilasäästöjä hallinnollisesta yhdistymisestä ei synny. Vaihtoehdossa a) tilaa ei vapaudu merkittävästi, jos Koskelan koulu jatkaa 1-4 luokkaisena. Jos Koskelassa olisi vain luokat 1-2, ruotsinkieliselle opetukselle voisi vapautua tilaa kahdelle luokahuoneelle. Kahden ruotsinkielisen luokan sijoittamien pieneen suomenkieliseen kouluun ei tue mahdollisuutta ruotsinkieliseen kouluympäristöön. Lisäksi alueen maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suomenkielen vahvistuminen vaikeutuu, kun suomea äidinkielenään puhuvien määrä vähenee huomattavasti.

Koskelan koulun tiloissa ei ole tiedossa olevia suuria peruskorjaus- tai remontoitotarpeita.

Hallinnollisen yhdistämisen tuottama säästö tarkoittaisi käytännössä pedagogiikasta säästämistä.

Säästö syntyy siitä, että koululla ei hallinnollisesti yhdistettynä enää olisi omaa koulun johtajaa, ja koulukohtainen tuntikehysosuus poistuisi. Samoin poistuisi myös koulun saama, alueen oppilaiden hyväksi tarkoitettu positiivisen diskriminaation tuen raha.

Tällöin käytännössä loppuisi myös koulun ja sen toiminnan kehittäminen omana yksikkönään, alueen erityispiirteet huomioiden. Koululla olisi paikalla ainoastaan opetushenkilöstö, jolla ei olisi koulun ja toimintojen kehittämisessä vastaavaa päätös- ja toimeenpanovaltaa kuin johtajalla. Vanhempien mahdollisuudet osallistua kasvatusyhteistyöhön yhdessä koulun kanssa heikkenisivät, sillä osalle alueen väestöä sekä henkinen että fyysinen matka Käpylään hoitamaan lasten asioita koulun kanssa on liian suuri.

Koulu toimii nykyisellään hyvin ja sillä on vakituinen, kouluun ja alueeseen sekä opetuksen kehittämiseen sitoutunut, tiiviiksi ja toimivaksi työyhteisöksi muodostunut opettajakunta. Opettajakunta tuntee hyvin alueen ja sen erityispiirteet. Alueen vanhemmat luottavat kouluun; alueen heterogeenisestä sosioekonomisesta rakenteesta huolimatta lähikouluprosentti on Helsingin parhaita. Koulussa on 40% maahanmuuttajia, mutta rasismia ei esiinny. Lapset kasvavat alueen omassa koulussa luontaisesti samanarvoisuuteen kielestä, ihonväristä, vanhempien tulotasosta tai asumismuodosta riippumatta.

Koskelan ala-asteen rooli alueen sosiaalisessa kehittämisessä

Koskelan koulu toimii alueellaan aktiivisesti syrjäytymisen ehkäisijänä ja myös aikuisten, eri väestöryhmiin kuuluvien henkilöiden yhteen koostavana voimana. Johtokunta ja vanhempainyhdistys tekevät kiinteää yhteistyötä koulun kanssa. Sekä asukkaiden että oppilaiden osallisuus toimii koulussa loistavasti. Koulun tiloja käytetään aktiivisesti myös iltaisin erilaisten alueen harrastusryhmien kokoontumiseen.

Koulu (koulun johtaja) kokoaa oppilaille vuosittain kerhotarjottimen, eli koulupäivän jälkeisten harrastusmahdollisuuksien lukujärjestyksen sovitellen aikataulut yhteen alueen eri toimijoiden (kuten Gnistan, 4H-liitto, Oulunkylän seurakunta, Helsingin kulttuurikeskus, Koskelan nuorisotalo ym.) kanssa.

Koulukohtaisen tuntikehyksen tuoman lisäresurssin poistuminen ei enää mahdollistaisi alueen maahanmuuttajaperheille ja syrjäytymisuhan alla oleville oppilaille ja perheille pienempien opetusryhmien ja yksilöllisemmän opetuksen toteuttamista.

Koululla on toimiva 1-2 -luokkalaisten "kokopäiväkoulu", tutut avustajat aamupäivän luokissa ja iltapäivällä ohjaamassa iltapäivätoimintaa. Ei erillistä siirtymistä iltapäivätoimintaan.

Koulu tekee säännöllistä yhteistyötä vieressä sijaitsevan Herttuan päiväkodin kanssa. Yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä on nykyisin toimiva, normaali käytäntö. Siirtymä päivähoidosta kouluun tapahtuu helppona jatkumona. Tämänkin esimerkillisen käytännön ylläpito ja edelleen kehittäminen sivutoimipisteenä toimittaessa vaarantuisi.

Koskelan ala-asteen pedagoginen kehittäminen

Koulua ja sen opetusjärjestelyjä on jatkuvasti aktiivisesti, ketterästi ja ajanmukaisesti muokattu ja kehitetty. Koulussa pystytään ja on totuttu räätälöimään käytäntöjä jopa kulloistenkin ikäluokkien erityistarpeiden mukaisesti.

Ohessa esimerkkejä koulun innovatiivisista pedagogisista kokeiluista ja käytänteistä:

- tietotekniikan aktiivinen oppilaskäyttö jo 1990-luvun Amiga-tietokoneiden animaatioista alkaen ja jatkuen nykyisiin oppilaiden blogeihin, digitaalisiin oppimateriaaleihin ja opettajien verkkopedagogiikkaosaamiseen (koko opetushenkilökunta koulutettu verkkopedagogiikkaan)
- lukutaidon ja kirjallisuuden opetuksen suunnitelmallinen kehittäminen kirjastohankkeen ja Netlibris-ohjelman kautta jo yli 10 vuotta. Kaikki oppilaat, myös maahanmuuttajat, käyttävät kirjastoa jo alaluokilla ja lukevat useita kirjoja vuoden mittaan.
- kaikkia oppilaita koskettava aktiivinen osallistuminen erilaisiin osallisuushankkeisiin: pihasuunnittelu, kerhotoiveet, juhlien suunnittelu ja jokaisen oppilaan esiintyminen juhlissa, Hesän nuorten ääni ym.
- samanaikaisopetusta ja kotikielistä opetusta jo 1990-luvulta alkaen
- erityisoppilaiden koulupäivän aikaista integraatiota taito- ja taideaineissa koko erityisluokkien toiminta-ajan
- toiminnallisen ja tutkivan ja kokeilevan oppimisen projekteja (esim. Majanrakennusprojekti Arkkitehtuurikoulu Arkin kanssa, VAUNU-hanke, rentoutusprojekti yhdessä Jyväskylän Yliopiston kanssa, Hgin Kulttuurikeskuksen kanssa elokuva- ja design-projektit, puutarhapalstatoiminta Hgin Yliopiston kanssa ym.)
- Helsingin ensimmäinen esi- ja alkuopetuksen opetussuunnitelma ja tiivis ja toimiva esi- ja alkuopetuksen yhteistyö viereisen päiväkotin Herttuan kanssa jo 1990-luvulta alkaen
- sosiaalisten taitojen opettaminen mm. yhdysluokkien, kummitoiminnan, hyvekasvatuksen ja luokkatasot ja luokkarajat ylittävien koko koulun yhteisten projektien avulla
- tyttöjen ja poikien yhteiset liikuntatunnit normaali koulun käytäntö

Nämä edellä mainitut hyvät pedagogiset ja yhteisölliset asiat menetettäisiin tai ne merkittävästi heikkenisivät hallinnollisen yhdistämisen seurauksena. Lisäksi Käpylän koulun perusopetusryhmien määrä kasvaisi yhdistymisen myötä, joka puolestaan Käpylän osalta kasvattaisi koulukohtaisia kehittämiseriä ja rehtorin ja virka-apulaisrehtorin korvauksia. Tämä pienentäisi yhdistämisestä koituvia säästöjä.

Koskelan koulu on viime vuosina ollut kaupungin parhaiden koulujen joukossa tulospalkkiopisteissä. Työyhteisön toimivuudesta kertoo se, että työhyvinvointikyselyjen tulokset ovat olleet hyviä, samoin Työterveyskeskuksen paikallisen muutoksen mallin tulokset keväällä 2014.

Mielestämme yhdistämisellä saavutettava säästö ei mitenkään vastaa pedagogisten ja sosiaalisten menetysten arvoa.

Opetuksellinen yhtenäisyys luokka-asteilla 1-9

Koulun laajentaminen nykyisestä 1-4 luokka-asteiden koulusta 1-6 -luokka-asteiseksi toteuttaa koulutuspoliittisten linjausten pyrkimyksen opetukselliseen yhtenäisyyteen luokka-asteilla 1-9. Koskelan koulu on valmis toteuttamaan opetussuunnitelmayhteistyötä Käpylän koulun kanssa (siirtymä luokka-asteille 7-9). Laajentaminen 1-6 luokka-asteille poistaa myös Käpylän koulun usein esille tuoman ongelman koulun opetusjärjestelyiden hankaloitumisesta nyt siirtymävaiheen ollessa Koskelasta Käpylään luokka-asteelle 5.

Kun uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016, olisi sopiva aika laatia Koskelan oma opetussuunnitelma myös 5-6 luokille nykyisen 1-4 -luokkien opetussuunnitelman sijaan ja varmistaa samalla opetussuunnitelman yhtenäisyys Käpylän koulun kanssa.

Sivupisteenä toimiminen haasteellista

Koskelan koulu toimi Käpylän koulun sivutoimipisteenä 70-luvulla. Järjestelyä ei koettu silloin toimivaksi, ja koulu onkin toiminut itsenäisenä kouluna 80-luvulta lähtien.

Käpylän koulu on aiemmin kirjelmöinyt opetusvirastolle ja -lautakunnalle koulussa toimineen Kumpulan sivutoimipisteen ylläpitämisen vaikeudesta. Koskelan sivutoimipisteen hoitaminen rasittaisi Käpylän koulun resursseja vielä aiempaa Kumpulan sivupistettä enemmän:

- matka Koskelaan on pääkoululta noin 2 km (pidempi kuin Kumpulan sivupisteeseen)
- opettajien mahdollisuus yhteydenpitoon kollegoihin olisi huonompi kuin Kumpulassa
- Käpylän rehtori joutuisi jakamaan aikaansa myös sivupisteen asioiden hoitamiseen ja sivupisteen kehittämiseen; Koskelan alueen erityisluonteen vuoksi alueen oppilaat ja perheet tarvitsevat rehtorin läsnäoloa ja toimia Kumpulan aluetta enemmän

Mikäli Käpylän koulun ja Yhtenäiskoulun yhdistyminen toteutuu, Käpylän koulusta muodostuu koko Suomen mittakaavassa merkittävän iso koulukokonaisuus. Sivutoimipisteen hoitaminen tällaisen ison koulun jokapäiväisen pyörittämisen yhteydessä olisi tästäkin syystä suuri haaste ja edellyttäisi mahdollisesti rehtoriresurssien lisäämistä, joka puolestaan taas vähentäisi syntyvien säästöjen määrää.

Käsityksemme mukaan sekä Käpylän että Koskelan kouluille olisi toivottavampaa Koskelan koulun jatkaminen itsenäisenä ja laajeneminen 1-6 -luokka-asteille. Tällöin toteutettaisiin hyvin koulutuspoliittisia linjauksia koulumatkojen turvallisuudesta, väestömäärän edellyttämistä koulutiloista alueittain, lähikouluperiaatteesta sekä alueellisesta tasapuolisuudesta.

Käpylän koulu on kokenut erittäin hankalana oppilaiden siirtymisen Koskelasta Käpylään 5. luokalle. Hallinnollinen yhdistäminen tarkoittaisi siis käytännössä myös sitä, että siirtyminen Käpylään tapahtuisi pääkoulun toiveesta jo 3. luokalle. Tämä taas aiheuttaisi lisää heikennyksiä koulun nykyiseen toimintaan:

- koulussa toimivien opettajien työyhteisö jää hyvin pieneksi, vertaistuki heikkenee
- koulu ei olisi nykyisen kaltainen houkutteleva työpaikka ja työyhteisö – henkilökunnan vaihtuvuus lisääntyisi
- avustajaresurssien määrä pieneneisi, jolloin nykyisen kaltainen kokopäiväkoulu yhteisellä avustaja- ja iltapäivätoimintaresursseilla ei enää toteutuisi
- nuorisotalon aktiivinen käyttö alueella heikentyisi jos lapset jo 3. luokasta alkaen kävisivät koulun Käpylässä. Pystyttäisiinkö nuorisotaloa enää säilyttämään?
- entistä useammat pyrkisivät 3. luokalle Oulunkylän painotusluokkiin – useilla vanhemmilla Oulunkylän asema on luontevampi kulkusuunta, lisäksi matka Oulunkylään on usealle turvallisempi ja lyhyempi kuin Käpylään mikäli jo 3. luokalta joudutaan siirtymään pidempään koulumatkaan. Oulunkylän koulut täyttyvät jo omanikin alueen oppilaista – siirtyminen ei ehkä olisi mahdollista.

Mahdollisuudet toimia 1-6 luokka-asteiden kouluna

Johtokunnan ja koulun tekemien arvioiden mukaan kouluun olisi mahdollista tilankäytöllisesti sijoittaa luokat 1-6 sekä myös erityisluokka esim. luokka-asteille 1-2. (Nykyisin luokat 1-4 + erityisluokka.)

Taito- ja taideaineissa lainattaisiin tarvittaessa tiloja Käpylän koululta tai Kottby Lågstadietilta.

Opetusviraston esityksen mukainen laajennettu oppilaaksiottoalue mahdollistaa sen, että Koskelan ala-asteikäisen oppilasmäärän lähivuosina selkeästi kasvaessa kouluun pystytään ohjaamaan sen kapasiteettiin mahtuva määrä oppilaita. (Helsingin Kaupungin väestöennusteiden mukaan Koskelan kaupunginosan ala-asteikäisten lukumäärä kasvaa muuta aluetta voimakkaammin, noin kolmanneksella v. 2014-2020.)

Opetussuunnitelman uudistuessa v. 2016 ruotsin kielen opetus alkaa 6. luokalta. Koulun nykyisellä vakituisella henkilöstöllä on kelpoisuus ruotsin kielen opettamiseen.

Alueen erityispiirteitä

Koskela on sekä kaupunkirakenteessa että sosioekonomiselta luonteeltaan sekä Oulunkylästä että Käpylästä eroava, oma itsenäinen kaupunginosa. Matkaa Käpylän koululle on Koskelasta noin 2 kilometriä, kävellen ja pyörällä kuljettaessa joudutaan ylittämään isoja ja vilkkaita risteysalueita. (Reitistä riippuen esim. Oulunkyläntien/Pohjolankadun/Taivaskalliontien/Kunnalliskodintien 6 liittymän ympyräristeys, Panuntien/Pohjolankadun ympyräristeys.)

Koskelan koulu saa vuosittain positiivisen diskriminaation tukea alueen sosiaalisen aseman (Helsingin tilastoissa tulotasoltaan 3. alhaisin kaupunginosa huolimatta laajasta ja vauraasta Taivaskallion/puu-Koskelan omakotitaloalueesta) sekä maahanmuuttajien korkean osuuden johdosta. Tuki pystytään koulussa tehokkaasti ohjaamaan syrjäytymistä ehkäiseviin ja kotoutumista tukeviin toimiin.

Alueen asuntorakenteeseen sisältyy sekä opiskelija-asuntoja, kaupungin vuokra-asuntoja, omistusasuntoja kerrostaloissa sekä puurakenteisissa vanhoissa omakotitaloissa.

Kouluverkon kehittämistä tulee tarkastella riittävän pitkällä aikavälillä. Koskelan alueelle ollaan kaavoittamassa merkittävästi uutta asuntokantaa – sekä Koskelan varikkoalueelle että Koskelan sairaalan ja puretun pesulan alueelle. Lisäksi alueen asujaimisto on sukupolvenvaihdoksessa – yhä useita lapsiperheitä muuttaa alueelle ja lasten määrä tulee jatkossakin kasvamaan. Mikäli alueella tarvitaan tulevaisuudessa enemmän koulu- ja päiväkotitilaa, olisi mahdollista kaavoituksen yhteydessä varata esim. sairaala-alueelle tilat 1-6 luokkien koululle ja luovuttaa nykyisen koulun tilat päiväkotikäyttöön.

Mielestämme 52.000 euron vuosittainen säästö on mitätön, mikäli koulun hyvällä toiminnalla pystytään ehkäisemään yhdenkin alueen nuoren syrjäytyminen ja siitä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset yhteiskunnalle.

Esitämme yksimielisesti, että Koskelan koulun itsenäisyys säilytetään ja sen toiminta laajennetaan 1-6 luokkien kouluksi opetusviraston esittämän b) -vaihtoehdon mukaisesti.

Helsingissä 5.5.2014

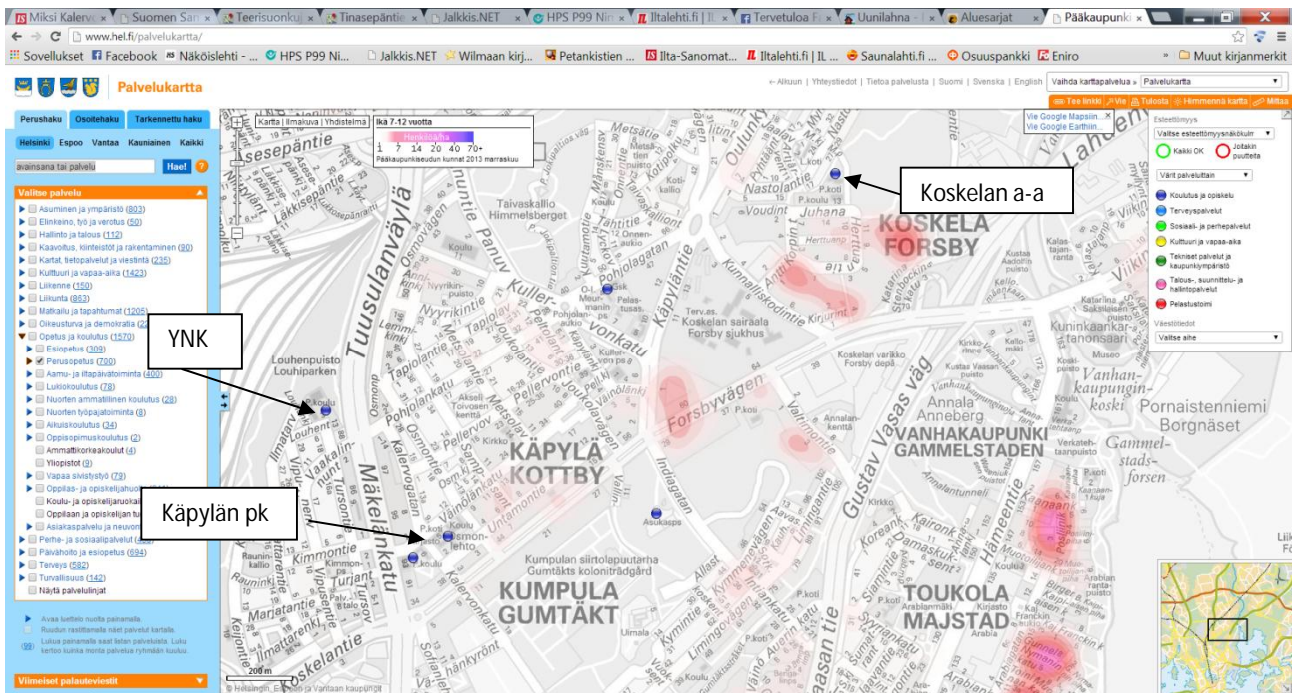
Koskelan ala-asteen koulun johtokunta

Liitteet

- 1) Helsingin kaupungin palvelualuekartat alueesta: alueen ala-asteikäinen väestö, alueen muunkieliset asukkaat ja koulujen sijainnit kartalla
- 2) Koulun oppilaiden kokoamaa tilastoaineistoa vuodelta 2014
- 3) Koulun vanhempainyhdistyksen lausunto
- 4) Koulun kerhotarjotin

LIITE 1: Helsingin kaupungin palvelukartan kertomaa alueesta

Ala-asteikäisen, 7-12 –vuotiaan väestön keskittymät tummennettuna, palloilla merkitty alueen koulujen sijainnit.

Kuvaliite 2: Helsingin Kaupungin palvelukartta; muu kuin suomen- ja ruotsinkielinen väestö tummennettuna, palloilla merkitty alueen koulujen sijainnit.

